

Nr 123

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt, m. m.; given Stockholms slott den 3 april 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag,

dels föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt,
 - 2) förordning om ändring i förordningen (1960: 396) om frihet från införselavgift i vissa fall,
 - 3) förordning om ändring i förordningen (1929: 307) angående tullrestitution,
- dels inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till
- 4) kungörelse om ändring i vägtrafikförordningen (1951: 648).

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i mervärdeskatten. Ändringarna är av teknisk natur och innebär bl. a. förtydliganden av reglerna rörande export, omläggning av beskattningen av försäljning av vara i förening med varans inmontering i fastighet, ändrade regler för beskattning av arbete på byggnadsföretagare tillhörig mark och en uppmjukning av bestämmelserna rörande restitution av skatt. Vidare föreslås vissa ändringar på tullområdet, bl. a. beträffande sambandet mellan tullfrihet och skattefrihet vid införsel. Dessa ändringar avses skola träda i kraft den 1 juli 1970.

1) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas, att 2, 6, 8, 11 och 49 §§, punkterna 3 och 4 av anvisningarna till 2 § samt anvisningarna till 9—11, 14 och 16 §§ förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Skattskyldig är ————— eller tjänst,
2) vara som anges i 8 § 1—5,
tjänst som avser vara som nu
nämnts eller tjänst som anges i 11 §
1, 3, 4 eller 5 i vad sistnämnda punkt
avser annonsering eller annan rek-
klam för skattepliktig vara eller
tjänst för utländsk uppdragsgiva-
res räkning.

Skattskyldig är vidare den som i yrkesmässig verksamhet omsätter vara eller tjänst genom utförsel.

Konungen kan ————— 11 §§.

När särskilda ————— stycket föreligger.

Om skatt ————— 60 §§.

(Se vidare anvisningarna.)

2) vara som anges i 8 § 1—5,
tjänst som anges i 10 § och avser
vara som nu nämnts eller tjänst
som anges i 11 § 1, 3, 4 eller 5 i vad
sistnämnda punkt avser annonse-
ring eller annan reklam för utländsk
uppdragsgivares räkning.

Skattskyldig är vidare den som i yrkesmässig verksamhet omsätter sådan vara eller tjänst som anges i första stycket genom utförsel (export).

(Se vidare anvisningarna.)

6 §.

Redovisningsskyldighet föreligger icke, så länge det kan antagas att den skattepliktiga omsättningen under närmast följande tolv månadersperiod ej kommer att överstiga 10 000 kronor. Redovisningsskyldighet föreligger dock alltid vid omsättning som avses i 2 § första stycket 2 eller andra stycket.

Redovisningsskyldighet föreligger icke för kalenderår under vilket den skattepliktiga omsättningen ej överstigit 10 000 kronor eller, i fråga om kalenderår under vilket skattepliktig verksamhet påbörjats eller upphört, ett häremot svarande belopp för den tid verksamheten bedrivits. För verksamhet som upphört under samma kalenderår som den påbörjats eller nästföljande kalenderår föreligger icke redovisningsskyldighet om den skattepliktiga omsättningen ej överstigit 10 000 kronor under den tid

¹ Förordningen omtryckt 1969: 237.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

verksamheten bedrivits. Redovisningskyldighet föreligger dock alltid vid omsättning som avses i 2 § första stycket 2 eller andra stycket.

När särskilda ————— första stycket.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

8 §.

Från skatteplikt ————— till prenumerant,

7) personaltidning, program och katalog, när varan *säljes eller utlämnas* av utgivare som icke är skattskyldig *för annan verksamhet* eller införes till landet för sådan utgivares räkning,

7) personaltidning, program och katalog, när varan *tillhandahålles* utgivare som icke är skattskyldig *och när varan säljes eller utlämnas av sådan utgivare* eller införes till landet för sådan utgivares räkning,

8) konstverk, som ————— om tobaksskatt.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

11 §.

Från skatteplikt ————— samt resgodsbefordran,

3) transport av vara till eller från utlandet *eller* transport i samband med renhållning,

3) transport av vara till eller från utlandet, transport i samband med renhållning *samt transport eller annan skattepliktig tjänst inom landet som avser importvara eller exportvara och som speditör eller fraktförare tillhandahåller utländsk uppdragsgivare i samband med införseln eller utförseln,*

4) bärgning av ————— sådan bärgning,

5) införing av annons i tryckalster som är undantaget från skatteplikt enligt 8 § 6 eller 7 samt annonsering eller annan reklam *för skattepliktig vara eller tjänst* för utländsk uppdragsgivares räkning,

5) införing av annons i tryckalster som är undantaget från skatteplikt enligt 8 § 6 eller 7 samt annonsering eller annan reklam för utländsk uppdragsgivares räkning *med avseende på vara eller tjänst som anges i 2 § första stycket,*

6) visning av ————— av veterinär.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

49 §.

Överstiger ingående ————— överskjutande beloppet.

Understiger skillnaden mellan ingående skatt och utgående skatt 1 000 kronor, återbetalar länsstyrelsen *beloppet endast när skillnaden icke kan avdragas eller kvittas enligt 17 § tredje stycket.*

Understiger skillnaden mellan ingående skatt och utgående skatt 1 000 kronor, återbetalar länsstyrelsen *skillnadsbeloppet när det icke kan avdragas eller kvittas enligt 17 § fjärde stycket. Föreligger särskilda skäl, kan länsstyrelsen även i annat fall besluta om återbetalning av belopp under 1 000 kronor.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Skattskyldig som ----- ingående skatt.
 Överstiger skatt ----- överskjutande beloppet.
 Den som ----- för mycket.
 Vid återbetalning ----- restavgift avräknas.
 Fordran på ----- eller utmätas.
 I övrigt ----- av mervärdeskatt.

Anvisningar

till 2 §.

3. Den som i egenskap av ombud förmedlar *skattepliktig* vara eller tjänst är skattskyldig om han upp- bär likviden för varan eller tjänsten, exempelvis såsom kommissionär vid försäljning i kommission.

Vid försäljning ----- för auktionsförrättare.

4. Som export räknas bl. a. om- sättning av vara eller tjänst på far- tyg och luftfartyg i utrikestrafik samt omsättning som innebär för- säljning eller uttag av vara eller till- handahållande av tjänst till eller för bruk på sådant fartyg eller luftfar- tyg. Vidare räknas exempelvis arki- tektarbete som avser anläggning utom landet till export.

3. Den som i egenskap av ombud förmedlar vara eller tjänst *som an- ges i 2 § första stycket* är skattskyl- dig om han upp- bär likviden för va- ran eller tjänsten, exempelvis såsom kommissionär vid försäljning i kom- mission.

4. Som export räknas bl. a. om- sättning av vara eller tjänst på far- tyg och luftfartyg i utrikestrafik samt omsättning som innebär för- säljning eller uttag av vara eller till- handahållande av tjänst till eller för bruk på sådant fartyg eller luftfar- tyg. *Som export räknas även varu- försäljning inom landet, när direkt utförsel av varan för köparens räk- ning skall ombesörjas av speditör el- ler fraktförare som anlitas av sälja- ren eller köparen. Motsvarande gäl- ler i fråga om varuförsäljning inom landet till utländsk företagare som hämtar varan här i landet för direkt utförsel med eget transportmedel, om varan är avsedd för verksamhet som företagaren bedriver i utlandet.* Vidare räknas exempelvis arkitekt- arbete som avser anläggning utom landet till export.

till 9 §.

Omsättning av mark är skattefri.

Omsättning av mark är skattefri. *Omsättes mark som utgör lagertill- gång i byggnadsrörelse och som i sådan rörelse tillförts värde genom skattepliktig tjänst, skall dock värde som därigenom tillförts marken an- ses som omsättning av skattepliktig tjänst.*

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

till 10 §.

Tjänst under — — — — — är skattefri.

Med tillverkning på beställning avses förfärdigande av vara av material som huvudsakligen tillhandahålls av beställaren.

Som skattepliktig uthyrning — — — eller liknande.

Med servering — — — — — eller plats.

Som skattepliktig anses — — — — — andra lokaler.

Till skattepliktig — — — — — eller anläggning.

Tjänst som — — — — — som transporttjänst.

Med annonsering — — — — — s. k. Ijustidning.

till 11 §.

Undantaget under — — — — — skattepliktig transporttjänst.

Med transport — — — — — tillfälligt transportuppdrag.

Undantaget under 3 för tjänst för utländsk uppdragsgivares räkning gäller endast när tjänsten har avseende på verksamhet som uppdragsgivaren bedriver och som skulle ha medfört skattskyldighet till mervärdeskatt, om den bedrivits här i landet.

till 14 §.

I beskattningsvärdet — — — — — än mervärdeskatt.

Med vederlag — — — — — liknande handling.

Vid beräkning — — — — — av kundväxel.

Vid omsättning — — — — — jämförlig omsättning.

Varas saluvärde — — — — — i kommunalskattelagen.

Försäljning av vara i förening med varans inmontering i fastighet anses i sin helhet som varuförsäljning, när vederlaget till minst 80 procent utgör ersättning för varan. Vid sådan försäljning utgöres beskattningsvärdet således av vederlaget för både vara och inmontering.

Vid sådan försäljning av vara i förening med varans inmontering i fastighet som ej utgör byggnads- eller anläggningsentreprenad och ej ingår såsom ett led i sådan entreprenad, exempelvis försäljning i förening med inmontering av enbart spis eller kylskåp, utgöres beskattningsvärdet av hela vederlaget. Uttages särskild ersättning för inmonteringen, bestämmes beskattningsvärdet för denna del av vederlaget enligt vad som gäller för tjänst som avser fastighet.

Vid skattepliktig omsättning av inventarium eller annan tillgång som tillhör verksamhet utgöres beskattningsvärdet alltid av vederlaget eller saluvärdet eller, i fråga om

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Utgår gemensamt — — — — — skälig grund.

Vid försäljning av byggnad och mark bestämmes det på byggnaden belöpande vederlaget, *varav beskattningsvärdet utgör 60 procent*, till skillnaden mellan hela vederlaget och saluvärdet av marken vid försäljningstillfället. Uttages del av byggnad bestämmes beskattningsvärdet till skälig del av beräknat saluvärde för hela byggnaden.

monteringsfärdigt hus, 60 procent av vederlaget eller saluvärdet.

Vid försäljning av byggnad anses särskild ersättning för tjänst som avses i 10 § 5 som vederlag för sådan tjänst.

Vid försäljning av byggnad och mark bestämmes det på byggnaden belöpande vederlaget till skillnaden mellan hela vederlaget *minskat med särskild ersättning för tjänst som avses i 10 § 5* och saluvärdet av marken vid försäljningstillfället. *Ingår i saluvärdet av marken värde som enligt anvisningarna till 9 § skall anses som omsättning av skattepliktig tjänst, bestämmes beskattningsvärdet härför enligt 14 § andra stycket. Motsvarande gäller vid annan omsättning av mark som utgör lagertillgång i byggnadsrörelse.* Uttages del av byggnad bestämmes beskattningsvärdet till skälig del av beräknat saluvärde för hela byggnaden. *Vad nu sagts gäller även i fråga om sådant värde som avses i anvisningarna till 9 §, när mark uttages för att delvis användas för annat ändamål än för stadigvarande bruk i byggnadsrörelsen.*

Med monteringsfärdigt — — — — — sätt färdigmonterat.

till 16 §.

Faktura eller motsvarande handling skall utöver beskattningsvärde och skattebelopp innehålla uppgift om *kundens* namn och adress eller annan för *kundens identifiering* godtagbar angivelse, transaktionens art samt platsen för varas mottagande.

Faktura eller motsvarande handling skall utöver beskattningsvärde och skattebelopp innehålla uppgift om *utställarens och mottagarens* namn och adress eller annan för *identifieringen* godtagbar angivelse, transaktionens art samt platsen för varas mottagande.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1970.

2) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1960: 396) om frihet från införselavgift
i vissa fall

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen (1960: 396) om frihet från införselavgift i vissa fall skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Införes vara till riket under sådana omständigheter vilka för tullpliktig vara medföra rätt till tullfrihet enligt 4 §, 6 § 1 mom. eller 8—12 §§ *tulltaxeförordningen*, skall icke heller utgå skatt eller annan avgift som på grund av införseln eljest skolat erläggas till tullverket.

Införes vara till riket under sådana omständigheter vilka för tullpliktig vara medföra rätt till tullfrihet enligt 4 §, 6 § 1 mom. eller 8—12 §§ *tulltaxeringsförordningen*, skall, *i den mån Konungen förordnar därom*, icke heller utgå skatt eller annan avgift som på grund av införseln eljest skolat erläggas till tullverket.

Vad i första stycket sägs skall i fall som avses i 6 § 1 mom. tulltaxeförordningen gälla endast om varan återinföres av den som utfört densamma.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1970.

3) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1929: 307) angående tullrestitution

Härigenom förordnas, att 2 och 9 §§ förordningen (1929: 307) angående tullrestitution skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.¹

Näringsidkare äger att vid utförelse av här i riket framställd, reparerad, bearbetad, kompletterad eller emballerad vara, för vars framställning, reparation, bearbetning, komplettering eller emballering använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (allmän industrirestitution) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom två år före utförelsen av honom införts från utlandet. Har vara införts för att repareras, bearbetas, kompletteras eller emballeras, skall, då näringsidkaren återutför sålunda behandlad vara, jämväl denna hänföras till artiklar som nyss sagts. Rätt till allmän industrirestitution gäller *jämväl i avseende å artiklar, som gått förlorade vid arbetets utförande.*

Näringsidkare äger att vid utförelse av här i riket framställd, reparerad, bearbetad, kompletterad eller emballerad vara, för vars framställning, reparation, bearbetning, komplettering eller emballering använts av honom från utlandet införda materialier eller andra artiklar, åtnjuta restitution av tull (allmän industrirestitution) för en motsvarande myckenhet materialier eller andra artiklar av samma slag, vilka inom två år före utförelsen av honom införts från utlandet. Har vara införts för att repareras, bearbetas, kompletteras eller emballeras, skall, då näringsidkaren återutför sålunda behandlad vara, jämväl denna hänföras till artiklar som nyss sagts. Rätt till allmän industrirestitution gäller *även för artiklar, som gått förlorade vid arbetets utförande samt för sådana delar och tillbehör till exportvaror framställda av näringsidkaren, som utföres i oförändrat skick till annan än producenten eller den tidigare säljaren eller ombud för någon av dem.*

¹ Senaste lydelse se 1960: 394.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.¹

Vill den, — — — — — ställa säkerhet.

Har rätten till tullrestitution förfallit, skall tullbeloppet inbetalas *tillika med sex procent årlig ränta därå*, räknad från införseln. Angående tullverkets rätt att av den ställda säkerheten göra sig betäckt för sagda belopp jämte ränta skall i tillämpliga delar gälla vad eljest om sådan rätt är föreskrivet.

Har rätten till tullrestitution förfallit, skall tullbeloppet inbetalas *jämte ränta på detta*, räknad från införseln *efter räntesats som Konungen fastställer*. Angående tullverkets rätt att av den ställda säkerheten göra sig betäckt för sagda belopp jämte ränta skall i tillämpliga delar gälla vad eljest om sådan rätt är föreskrivet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1970.

4) Förslag

till

Kungörelse

om ändring i vägtrafikförordningen (1951: 648)

Härigenom förordnas, att 12 § 2 mom. vägtrafikförordningen (1951: 648)² skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12 §.

2 m o m. Interimslicens utfärdas av polismyndighet.

Ansökan om — — — — — fordonets identifiering.

Interimslicens för motorfordon eller med gummihjul försedd traktor må utfärdas endast om sökanden i två exemplar ingiver bevis, att fordonet är trafikförsäkrat.

Interimslicens må utfärdas endast om utredning föreligger som visar att fordonet antingen tillverkats här i riket och därefter ej utförts eller efter införsel hit förtullats för att stadigvarande brukas här. Interimslicens för motorfordon eller med gummihjul försedd traktor må utfärdas endast om sökanden i två exemplar ingiver bevis, att fordonet är trafikförsäkrat.

Interimslicens utfärdas — — — är avgiftsfri.

Interimslicens skall — — — eller polisman.

Närmare bestämmelser — — — därtill förordnar.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1964: 257.² Förordningen omtryckt 1967: 856.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 3 april 1970.

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt, m. m.*, och anför.

I prop. 1970: 70 har riksdagen förelagts förslag om en genomgripande skattereform, som bl. a. går ut på en höjning av mervärdeskatten till 15 % vid ingången av år 1971. I anslutning till redogörelsen för förslaget om ändringen av mervärdeskatten framhöll jag, att avsikten var att vissa mervärdeskattefrågor som inte hade direkt samband med den av skattereformen betingade höjningen skulle behandlas i en särskild proposition till vår riksdagen. Bland de frågor som i enlighet härmed tas upp i det följande återfinns en som särskilt uppmärksammades av bevillningsutskottet vid behandlingen av det förslag till höjd mervärdeskatt på vissa varor som tidigare i år antagits av riksdagen (prop. 1970: 7, BeU 1, rskr 51, SFS 4). Frågan gäller mervärdeskatt på transaktioner som omfattar leverans av vara i förening med varans inmontering i fastighet. Denna liksom övriga i det följande behandlade frågor är av i huvudsak skatteteknisk natur med ingen eller ringa inverkan på skatteunderlaget för eller avkastningen av mervärdeskatten.

I detta sammanhang vill jag ta upp till behandling även några frågor på tullområdet av mera teknisk art, bl. a. den automatiska koppling mellan tullfrihet och skattefrihet vid import som f. n. finns i vissa fall.

Mervärdeskatten

Inledning

Mervärdeskatten infördes den 1 januari 1969 genom förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt (MF, omtryckt 1969: 237) och ersatte då den år 1960 införda allmänna varuskatten. Liksom sistnämnda skatt är mervärde-

skatten en omsättningsskatt. Skyldighet att ta ut och redovisa skatten åvilar den som yrkesmässigt omsätter skattepliktiga objekt eller tjänster, varvid dock skatteuttaget är begränsat till omsättning inom landet. Exporten är således skattefri. Å andra sidan utgår skatt vid import av skattepliktiga objekt. Skatteplikten till mervärdesskatt omfattar varor, tjänster och vissa byggnader.

Skillnaden i tekniskt hänseende mellan den allmänna varuskatten och mervärdesskatten ligger främst däri, att den förra utgick endast vid omsättning och införsel till slutliga förbrukare, medan mervärdesskatt utgår vid i princip varje omsättning och införsel. Härigenom omspanner mervärdesskatten samtliga led i produktions- och distributionskedjan och skattskyldighet åvilar företagare i samtliga dessa led. För att detta inte skall medföra en dubbelbeskattning av varierande storlek beroende på antalet led som exempelvis en vara passerar fram till den slutlige konsumenten ingår i mervärdesskattesystemet en särskild avdragsrätt. Den innebär, att den skattskyldige vid redovisning av skatten till staten enligt härför gällande deklarerationsförfarande har rätt att från skatten på egen omsättning dra av skatt som utgått på inköp och tjänster för den skattepliktiga verksamheten. Den skattskyldige lyfter med andra ord av den skatt som det åligger hans leverantörer att redovisa till staten. Varje skattskyldig inlevererar därför endast skillnaden mellan vad som benämns utgående och ingående skatt i verksamheten eller skatten på mervärdet av verksamheten. Överstiger den ingående skatten den utgående, restitueras skillnadsbeloppet. Genom att avdragsrätten omfattar i princip alla anskaffningar och tjänster för den skattepliktiga verksamheten, elimineras kostnadsmässigt sett skatteuttaget på omsättningar mellan skattskyldiga. Mervärdesskatten har sålunda karaktär av en renodlad konsumtionsbeskattning som därtill verkar neutralt i både konsumtions- och konkurrenshänseende. Eftersom importen beskattas och restitution sker när ingående skatt inte automatiskt kan avlyftas i mervärdesskatteredovisningen genom avdragsrätten gäller skattens konkurrensneutrala verkan både nationellt och internationellt. För att nå detta är även exportörer skattskyldiga och underkastade samma redovisningsplikt som andra skattskyldiga med skattepliktig omsättning.

Beskattningsområdet för mervärdesskatten sammanfaller nära med vad som omfattades av den allmänna varuskatten. Vissa utvidgningar av skatteplikten skedde dock, men dessa har varit betingade främst av mervärdesskatteprincipen som sådan. Den största förändringen härvidlag är att skatteplikt införts för byggnadsentreprenader och andra arbeten på fastighet och som en konsekvens härav för byggnader som uppförs av byggnadsföretag i egen regi för avsalu. För att denna utvidgning av beskattningsområdet inte skulle medföra en skärpt beskattning av bostadskonsumtionen eller ogynnsamma verkningar i konkurrenshänseende gäller för beskattningen av byggnader och fastighetsarbeten särskilda reduceringsregler, vilka därtill

omfattar monteringsfärdiga hus samt serverings- och hotelltjänster. Reglerna innebär att skatt utgår på endast 60 % av vederlaget eller, i fråga om arkitekttjänster, gatuarbeten och vissa andra därmed jämförbara arbeten, på endast 20 % av vederlaget. Såsom framhållits i prop. 1970: 70 har den föreslagna höjningen av mervärdeskatten till 15 % den 1 januari 1971 inte föranlett någon ändring av nämnda procenttal för reduceringsreglerna.

Varje skattskyldig som har att redovisa skatt för omsättning inom landet eller export skall vara registrerad hos beskattningsmyndigheten och redovisa skatt fortlöpande på grundval av deklaration för bestämda redovisningsperioder. Varje sådan deklaration utgör en definitiv skatteredovisning. Till skillnad mot vad som gällde för den allmänna varuskatten sker ingen årlig taxering till mervärdeskatt utan i stället gäller ett förfarande med fastställande av skatt i stil med vad som tillämpas för punktskatterna enligt förordningen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning. Länsstyrelsen är beskattningsmyndighet i fråga om skattens tillämpning inom landet och tullverket i fråga om importbeskattningen. Vid varje länsstyrelse finns inrättat ett särskilt mervärdeskattekontor. Vidare utgör riksskattenämnden ett centralt organ för mervärdeskatten med uppgift att verka för en riktig och enhetlig tillämpning av skatten.

Innan jag övergår till att behandla sådana frågor som enligt min mening bör föranleda ändringar av gällande bestämmelser vill jag framföra vissa allmänna synpunkter på mervärdeskatten. Som jag redan anfört utgör mervärdeskatten en form av omsättningsskatt som har en neutral verkan från såväl konsumtions- som konkurrenssynpunkt och som därtill kan betraktas som en renodlad konsumtionsbeskattning. Den utformning mervärdeskatten fått, måste anses i hög grad tillgodose nämnda neutralitetsaspekter. Vissa avsteg från en i alla delar strikt tillämpning av mervärdeskatteprincipen har gjorts av praktiska skäl. På vissa punkter har schablonmässiga lösningar tillgripits av samma skäl men också för att övergången till mervärdeskattesystemet inte skulle medföra en mera betydande skärpning av konsumtionsbeskattningen i jämförelse med verkningarna av den allmänna varuskatten. De tidigare omnämnda reduceringsreglerna är exempel härpå.

Under den tid, som mervärdeskatten varit i kraft, har olika framställningar gjorts till finansdepartementet om ändringar av bestämmelserna. I flera fall har därvid åberopats att skatten utformats på ett sätt som inte tillgodoser kravet på konkurrensneutralitet i beskattningen. Man har därvid också särskilt framhållit att de nackdelar som detta medför förstärks vid den höjning av skatten som är att vänta vid ingången av år 1971. Av sådana eller andra skäl har önskemål framförts bl. a. om ytterligare undantag från skatteplikt och om ändrad utformning av reduceringsreglernas tillämpningsområde.

Åtskilliga av framställningarna gäller frågor som tidigare varit föremål för särskilda överväganden i mervärdeskattelhänseende av både Kungl. Maj:t och riksdagen utan att därvid föranleda ändringar av bestämmelserna. Vad nu sagts gäller förnyade framställningar om undantag från skatteplikt för frimärken, ammunition till det frivilliga skyttet och tandtekniska arbeten. Vidare har framställningar gjorts om en utvidgning av undantaget för konstverk till att gälla även vid försäljning genom konstgalleris medverkan och om skattefrihet för konstgjutningar för skulptörs räkning. Önskemål har dessutom åter framförts om möjlighet för koncerner att avge gemensam skatteredovisning för samtliga i en koncern ingående företag. Av nämnda framställningar har den som avser undantag från skatteplikt för frimärken efter remiss tillstyrkts av generaltullstyrelsen, poststyrelsen och en majoritet inom riksskattenämnden. Yrkanden om undantag för frimärken har också framförts i motioner till årets riksdag (I: 224 och II: 256) liksom yrkanden om undantag för tandtekniska arbeten (motionerna I: 101 och II: 167). Härjämte har framställning gjorts av innebörd, att måleriarbeten borde beskattas enligt 20 %-regeln med hänsyn till att denna nära sammanfaller med materialandelen i vederlaget för ett måleriarbete.

Jag har inte funnit att det i nu nämnda fall anförts nya omständigheter som föranleder ändrad inställning till frågorna. Även om jag är medveten om att bestämmelserna i dessa delar kan ha vissa verkningar i konkurrens-hänseende, anser jag inte att de är av sådan betydelse att ändringar av bestämmelserna är påkallade. Från denna utgångspunkt behandlas i det följande endast sådana frågor som enligt min mening motiverar författnings-ändring.

Skattskyldighetsfrågor

Enligt 2 § MF föreligger skattskyldighet för den som inom landet i yrkesmässig verksamhet omsätter skattepliktig vara, byggnad eller tjänst eller sådan från skatteplikt undantagen vara eller tjänst för vilken fullständig skattefrihet åsyftas. Vidare är den skattskyldig som i yrkesmässig verksamhet omsätter vara eller tjänst genom utförsel (export). Den som i enlighet härmed är skattskyldig och dessutom har att redovisa skatt till staten kan dra av ingående skatt på inköp m. m. för verksamheten i sin mervärdeskatteredovisning och få överskjutande ingående skatt restituerad. På så sätt upp-nås en i princip fullständig skattefrihet för de ifrågavarande från skatteplikt undantagna varorna och tjänsterna och för exporten.

Utöver dessa grundläggande bestämmelser gäller, att Kungl. Maj:t på ansökan kan förordna om skattskyldighet för yrkesmässig omsättning av annan tjänst än sådan som är skattepliktig eller författningsenligt undantagen från skatteplikt. Genom denna möjlighet till frivilligt inträde i systemet har

skapats möjlighet att undanröja kostnadsmässiga belastningar av mervärdesskatten inom produktions- och distributionskedjan. Vidare kan länsstyrelsen besluta om skattskyldighet för verksamhet redan innan omsättning som medför skattskyldighet sker. Härigenom kan ingående skatt för verksamheten avlyftas redan under företagets uppbyggnad.

I anvisningarna till 2 § ges kompletterande bestämmelser med avseende på bl. a. begreppen yrkesmässighet och omsättning, skattskyldighet vid försäljning genom ombud och skattefri export. I sistnämnda hänseende anges, att som export räknas bl. a. omsättning av vara eller tjänst på fartyg eller luftfartyg i utrikestrafik och omsättning som innebär försäljning eller uttag av vara eller tillhandahållande av tjänst till eller för bruk på sådant fartyg eller luftfartyg. Vidare räknas exempelvis arkitekttjänst som avser anläggning utom landet som export.

Skattskyldighet enligt 2 § föreligger oavsett verksamhetens storlek. Av praktiska skäl har dock de allra minsta verksamheterna undantagits från skyldighet att redovisa skatt till staten. Bestämmelserna härom återfinns i 6 § och innebär, att redovisningsskyldighet inte föreligger, så länge det kan antas att den skattepliktiga omsättningen under närmast följande tolv månadersperiod ej kommer att överstiga 10 000 kr. Redovisningsskyldig är dock alltid den som omsätter sådana från skatteplikt undantagna varor och tjänster för vilka fullständig skattefrihet åsyftats eller som exporterar skattepliktiga varor eller tjänster. Länsstyrelsen kan dessutom när särskilda skäl föreligger medge, att skatt skall redovisas t. v. även om den skattepliktiga omsättningen ej överstiger 10 000 kr.

I skrivelse till finansdepartementet har *Sveriges industriförbund* tagit upp vissa mervärdesskattefrågor, bl. a. med avseende på skattskyldigheten. Enligt förbundet finns det behov av förtydliganden för att undanröja vissa svårigheter beträffande tolkningen av begreppet export utifrån tillhandahållandet av en vara. Förbundet anser, att export alltid bör anses föreligga, när vara, med eller utan anlitande av mellanhand, sänds till köpare som är bosatt utomlands. Om ett kommersiellt företag i utlandet med eget transportmedel hämtar varan hos tillverkare eller grossist i Sverige bör detta inte förta affären dess karaktär av export. Även försäljningar här i landet till turister och andra besökande från utlandet bör enligt förbundet kunna betraktas som export, om det kan styrkas att varan efter tillhandahållandet utförs ur landet. En reglering av skattens tillämpning på sådana försäljningar är angelägen med hänsyn till att tullverket inte längre anser sig kunna medverka i det intygsförfarande som tidigare kommit till användning. Detta innebar, att tulltjänsteman bestyrkte utförelse av vara genom påteckning på en av den utresande uppvisad s. k. utgående varuanmälan, vilken därefter tillställdes säljaren för att av honom användas som bevis för att export skett.

Departementschefen. Viss oklarhet synes råda inte endast om begreppet export i enlighet med vad industriförbundet anfört utan också beträffande reglerna om skattskyldighet för exportör. Den grundläggande bestämmelsen är att skattskyldighet föreligger för den som i yrkesmässig verksamhet omsätter vara eller tjänst genom utförsel (export). Som jag redan framhållit utgör skattskyldigheten för exportörer den tekniska förutsättningen att via avdragsrätten i mervärdeskattesystemet åstadkomma fullständig skattefrihet för exporten. Det är också uppenbart, att vad som här avsetts är skattefrihet för sådana varor och tjänster som omfattas av skatteplikten eller av undantagen från skatteplikt med fullständig skattefrihet. Skattskyldigheten i exporthänseende bör med andra ord korrespondera med skattskyldighet för omsättning här i landet inom ramen för beskattningens allmänna räckvidd. Då viss oklarhet synes råda härom förordar jag, att i författningen görs tillägg som direkt anknuter skattskyldigheten vid export till vad som medför skattskyldighet vid omsättning inom landet. Finns särskild anledning att utsträcka skattskyldigheten till även annan export bör detta i princip ske genom frivilligt inträde i systemet efter Kungl. Maj:ts prövning.

Enligt industriförbundet är det oklart vad som i mervärdeskattehänseende är att anse som export. Det har också i andra sammanhang framhållits som en brist att MF inte innehåller någon definition av begreppet utan endast anvisningar om vad som i speciella fall är att anse som export.

I allmänhet torde det inte råda någon tvekan om vad som utgör skattefri export i mervärdeskattehänseende. Så snart leverans sker för direkt mottagande utomlands föreligger export och några svårigheter att i dessa fall i mån av behov genom verifikationer i bokföringen dokumentera en exportförsäljning torde inte vara för handen. Jag anser därför inte att det behövs någon särskild definition i författningen av begreppet export. Viss komplettering av bestämmelserna kan dock vara behövlig mot bakgrund bl. a. av vad industriförbundet framhållit. Sker leverans fob eller cif för vidare befordran till utlandet bör leveransen tveklöst utgöra export. Säljaren och köparen kan emellertid avtala om leverans exempelvis fritt kaj eller också om att varan hämtas hos säljaren för att av köparen med eget transportmedel föras till destinationsort utom landet. I mervärdeskattehänseende är det i båda fallen fråga om tillhandahållande här i landet som formellt skulle medföra beskattning fastän det i realiteten gäller leverans till utlandet. I praktiken torde leveranser av angivet slag betraktas som exportförsäljningar och jag anser också att detta är en i princip riktig tillämpning av bestämmelserna. Jag delar dock industriförbundets uppfattning att det i syfte att undanröja tvekan och oklarhet bör göras en komplettering av bestämmelserna som tar sikte på de antydda fallen av exportförsäljningar. Detta bör ske genom ett tillägg i punkt 4 av anvisningarna till 2 § av innebörd, att export får anses föreligga även vid tillhandahållande av vara här

i landet, när varan genom medverkan av någon av parterna anlitas speditör eller fraktförare eller av köpare som är näringsidkare med eget transportmedel direkt utförts eller kommer att utföras ur landet. Beträffande försäljningar här i landet till utländska turister kan man enligt min mening inte frånga kravet att säljaren genom verifikationer i sin bokföring skall kunna styrka att varan utförts ur landet för att export skall anses föreligga. Jag ämnar dock undersöka om det är möjligt att på ett från kontrollsynpunkt betryggande sätt åstadkomma skattefrihet för försäljningar till turister av varor som är avsedda att medföras vid utresan från Sverige.

En fråga med viss anknytning till de nu behandlade vill jag också ta upp i detta sammanhang. Det förekommer att speditör här i landet för utländsk uppdragsgivares räkning utför eller ombesörjer utförande av skattepliktig tjänst med avseende på import- eller exportvara. I egenskap av ombud för utländskt företag kan speditören få erlagga medvärdeskatt som måste övervältras på den utländske uppdragsgivaren. Eftersom denne inte är skattskyldig till mervärdeskatt uppkommer i detta fall en belastning av svensk skatt för ett utländskt företag. Det är angeläget att sådana verkningar undanröjs. Detta kan ske genom att tjänst med avseende på importvara eller exportvara som speditör ombesörjer för utländska uppdragsgivares räkning undantas från skatteplikt. Eftersom av speditören erlagd skatt för tjänsten i fråga utgör avdragsgill ingående skatt för speditören uppkommer ingen skattebelastning för den utländske uppdragsgivaren. Jag förordar att regler av nu angiven innebörd införs i 11 § 3 och vill tillägga att denna lösning helt korresponderar med bestämmelserna i sista stycket av anvisningarna till 17 §. Däri anges, att om det vid leverans av vara till skattskyldig här i landet kan styrkas att skatt erlagts för utländsk leverantörs räkning vid varans införsel, köparen har rätt till avdrag med belopp motsvarande den av tullmyndigheten uttagna skatten, om avdragsrätt förelegat för köparen i det fall denne själv erlagt skatten.

Som jag tidigare nämnt föreligger ingen skyldighet att redovisa skatt till staten så länge den skattskyldiges skattepliktiga omsättning kan antas uppgå till högst 10 000 kr. under den närmaste tolv månadersperioden. Vid införandet av mervärdeskatten var det naturligt att knyta an friheten från redovisningsskyldighet till de förväntade omsättningsförhållandena. Även om en sådan bestämmelse får anses principiellt riktig, är den inte invändningsfri. Frågan om det föreligger redovisningsskyldighet eller ej måste avgöras på grundval av en uppskattning av omsättningen i framtiden. Hur realistisk en sådan uppskattning än må vara, kan lätt den situationen uppkomma att den faktiska omsättningen blir högre eller lägre än den uppskattade och att därför rätteligen skatt skulle ha redovisats eller också att frihet från redovisning skulle föreligga. Bedömningarna måste också ske fortlöpande och så snart det kan antas att gränsvärdet kommer att uppnås och överskridas skall den skattskyldige anmäla detta och underkastas redo-

visningsskyldighet. Är omsättningen i sjunkande uppkommer frågan när redovisningsskyldigheten upphör. Det bör härvid också beaktas att den som är fri från redovisningsskyldighet har rätt att höja sina priser med skattens belopp och får härmed normalt inte endast kompensation för sin ingående mervärdeskatt utan också behålla skatten på eget mervärde. Å andra sidan kan han inte åberopa reglerna om avdragsrätt för att få restitution av överskjutande ingående skatt.

Mervärdeskatten har nu funnits drygt ett år och vissa erfarenheter har vunnits från tillämpningen av de nu behandlade reglerna. Det har visat sig att man i åtskilliga fall gjort felbedömningar. Det vanligaste fallet är att man i den registreringsanmälan som ingavs under hösten 1968 uppgett att den skattepliktiga omsättningen skulle komma att bli över 10 000 kr., men att den faktiska omsättningen visat sig vara lägre när det blivit aktuellt att lämna första skatteredovisningen för kalenderåret 1969. Man har då frågat sig om redovisning likväl skall lämnas och om redovisning skall ske även framdeles.

Detta visar, att det finns behov av kompletterande bestämmelser om hur länge redovisningsskyldighet skall föreligga vid en sjunkande omsättningsutveckling, men också att man bör komma från en reglering som bygger på antaganden om framtida förhållanden. Båda dessa intressen anser jag kunna tillgodoses genom att friheten från redovisningsskyldighet knyts till omsättningens storlek under senast förflutna kalenderår i stället för som nu till den antagna omsättningen under närmast kommande tolv månadersperiod. Jag har därvid beaktat, att de skattskyldiga det här är frågan om normalt får kalenderåret som redovisningsperiod i det fall redovisningsskyldighet uppkommer. Då dessutom redovisning av mervärdeskatt sker i efterhand, ligger det ingen favör i att redovisningsskyldigheten bestäms av omsättningsförhållandena under samma period, för vilken redovisning eventuellt skall ske. Man kan som redan antytts också utgå från, att den skattskyldige kompenserat sig för skatten i sin prissättning. Den proportionering som bör ske när verksamhet bedrivits under endast del av kalenderår skulle kunna leda till att skattskyldig som påbörjar verksamhet ett kalenderår och upphör med den under samma eller närmast följande kalenderår blev redovisningsskyldig för en total skattepliktig omsättning under 10 000 kr. Jag anser att redovisningsskyldigheten för sådan tillfälligt bedriven verksamhet bör bedömas med utgångspunkt från den skattepliktiga omsättningen under den tid verksamheten bedrivits. Har den skattskyldige registrerats enligt 19 § och visar det sig i efterhand att redovisningsskyldighet inte föreligger, bör länsstyrelsen kunna vidta rättelse genom fastställelsebeslut. Jag förordar därför att 6 § MF ändras i enlighet med det anförda, dock med bibehållande av nu gällande redovisningsskyldighet eller möjlighet till redovisning, när omsättningen understiger gränsvärdet 10 000 kr.

Beskattningen av varor och tjänster

Skatteplikten till mervärdesskatt omfattar varor, tjänster och byggnader. I fråga om varor och tjänster är skatteplikten i hög grad generell, medan den i fråga om byggnader är begränsad till sådana som utgör lagertillgång i byggnadsrörelse. Som ett mått på beskattningsområdets omfattning kan nämnas, att skatteplikten direkt täcker inemot 70 % av den privata konsumtionen av varor och tjänster.

Vad gäller *varubeskattningen* (7 och 8 §§ MF) föreligger skatteplikt för alla varor med ett fåtal särskilt preciserade undantag. Som vara anses även gas, värme och elkraft, växande skog och annan växtlighet samt vissa rättigheter, såsom avverkningsrätt, fiskerätt, rätt till fotografisk bild och vissa filmrätter. Värdepapper o. d. anses som vara endast när sådan handling säljs eller införs som trycksak. Frimärke, sedel och mynt anses som vara när fråga uppenbarligen är om samlarobjekt.

Undantagen från skatteplikt för varor överensstämmer nära med de undantag som gällde från allmän varuskatt. Vissa undantag avser fullständig skattefrihet, vilket åstadkoms genom generell avdragsrätt för ingående skatt för tillverkare eller säljare. Dessa s. k. kvalificerade undantag omfattar vissa fartyg och luftfartyg jämte delar och tillbehör därtill, krigsmateriel till försvaret, läkemedel som säljs enligt recept eller till sjukhus, elkraft och — med vissa inskränkningar — gas, bränslen och drivmedel samt slutligen allmänna nyhetstidningar. Härutöver gäller ett till tryckningen och utgivningen (distributionen) begränsat undantag för medlemsblad och sådana periodiska publikationer som utges av sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda handikappade medlemmar. Undantag gäller vidare för personaltidningar, program och kataloger som utges av någon som ej är skattskyldig för annan verksamhet samt för konstverk i form av målningar, grafiska blad och skulpturer, när sådant verk säljs av konstnären själv på annat sätt än butiksmässigt eller i samband med utställning som han ej står som anordnare av samt när konstverk införs av konstnären eller för hans räkning. Slutligen föreligger undantag för vatten från vattenverk, begagnade personbilar och motoreyklar, varulager, inventarier och andra tillgångar vid försäljning i samband med överlåtelse av rörelse eller del därav samt vissa varor vid införsel under speciella villkor. — Undantagens omfattning bestäms närmare i anvisningarna till 8 §.

Tjänstebeskattningen (10 och 11 §§ MF) har också generell karaktär. Den är dock inte som varubeskattningen utformad som en i princip generell skatteplikt med specificerade undantag. I stället anges i 10 § de tjänster som omfattas av skatteplikten och i 11 § de inskränkningar som gäller i den skatteplikten.

I första hand föreligger skatteplikt för sådana tjänster med avseende på skattepliktig vara som innefattar tillverkning på beställning, uthyrning, servering, formgivning, montering, reparation, kontroll, analys, underhåll, ändring eller rengöring. I allt väsentligt är det här fråga om tjänster som även var skattepliktiga till allmän varuskatt. I mervärdeskattesystemet har skatteplikt tillkommit för tjänster med avseende på mark, växande skog, odling och annan växtlighet, tjänster med avseende på byggnad eller annan fast anläggning, härunder inbegripet byggnadsentreprenader, samt vidare för arkitekttjänster, varutransporter och förmedling därav, rumsuthyrning i hotell och pensionat och automatisk databehandling. Härjämte föreligger skatteplikt för skrivbyråverksamhet, reklam och annonsering.

Från nu nämnda skatteplikt gäller undantag för bl. a. postbefordran av annat än postpaket och gruppkursband, resgodsbefordran, internationella transporter till och från Sverige, visning av film, obligatorisk kontrollbesiktning av bilar, veterinärtjänster samt annonsering och annan reklam avseende skattepliktig vara eller tjänst för utländsk uppdragsgivares räkning.

Utöver tidigare omnämnda framställningar om ändringar med avseende på skatteplikten för varor och tjänster har *Utvecklingsbyrån AB* i skrivelse till finansdepartementet tagit upp en fråga som sammanhänger med undantaget för annonsering och annan reklam för utländsk uppdragsgivares räkning. Bolaget konstaterar, att detta undantag är begränsat till reklam som avser skattepliktiga varor och tjänster och är motiverat av att ett utländskt företag inte har den möjlighet som avdragsrätten i mervärdeskattesystemet erbjuder inhemska företag att lyfta av ingående skatt på sina reklamkostnader. Det motiv som sålunda ligger bakom detta undantag, dvs. att tillgodose konkurrensneutralitet i beskattningen, kan enligt bolaget åberopas för undantag även för reklam för utländsk uppdragsgivares räkning som avser sådan vara eller tjänst som är undantagen från skatteplikt med fullständig skattefrihet, t. ex. fartyg och transporttjänster.

Departementschefen. Jag har tidigare avvisat framförda önskemål om utvidgade undantag från skatteplikt för varor och tjänster. Vissa ändringar i närmast förtydligande syfte har jag dock funnit böra tas upp i detta sammanhang. Som tidigare nämnts gäller undantag från skatteplikt dels för medlemsblad och vissa periodiska publikationer som utges av sammanslutning med särskilt syfte, dels för personaltidningar, program och kataloger, när varan säljs eller utlämnas av utgivare som ej är skattskyldig för annan verksamhet eller införs till landet för sådan utgivares räkning. Nu nämnda periodiska publikationer var även undantagna från allmän varuskatt. För att övergången till mervärdeskatt inte skulle medföra en avsevärt skärpt beskattning av dessa publikationer gäller inte endast att leveransen av upp-

lagen från tryckeri och utgivarens eventuella försäljning av tryckalstret är skattefri utan dessutom, att tryckeriet har rätt till avdrag för ingående skatt på material och annat för framställningen av den tryckta upplagan. För att oklarhet inte skall råda beträffande omfattningen av undantaget bör det anges i 8 § 7, att undantaget för personaltidningar, program och kataloger gäller även leverans av den tryckta upplagan till utgivaren.

Jag finner också skäl tala för att utsträcka undantaget för annonsering och annan reklam för utländsk uppdragsgivares räkning till att gälla reklam även för sådana varor och tjänster som är att hänföra till de s. k. kvalificerade undantagen från skatteplikt. En sådan ändring av undantagsbestämmelserna föranleder ändring inte endast av 11 § 5 utan även av 2 §. Jag vill understryka det direkta samband som föreligger mellan undantag från beskattning i dessa fall och den avdragsrätt för ingående skatt som svenska företag har för samma tjänster. Det föreligger därför inget motiv för undantag från beskattning på detta område, när nämnda samband inte är för handen och därigenom beskattningen inte påverkar konkurrensförhållandena.

Jag vill i detta sammanhang ta upp även den skatteplikt som gäller beträffande förfärdigande på beställning av skattepliktig vara. Sådana arbeten omfattades också av den allmänna varuskatten. I författningstexten angavs då dessutom att skatteplikten avsåg s. k. arbetsbeting. Det finns anledning att införa en motsvarighet härtill i MF. Sker leverans av vara som förfärdigats särskilt enligt beställning, är det enligt min mening fråga om försäljning av vara och inte tillhandahållande av tjänst, om den som förfärdigat varan stått för såväl material som arbete. Sådan leverans bör därför i mervärdeskattehänseende inte betraktas som omsättning av tjänst. Detta bör vara fallet endast i fråga om sådant förfärdigande på beställning som har karaktär av arbetsbeting i den meningen, att varan förfärdigats av material som tillhandahålls av beställaren och förfärdigandet därför väsentligen utgörs endast av arbetsprestation. Jag förordar ett tillägg i anvisningarna till 10 § i enlighet med det anförda.

Beskattningen av byggnader

Som tidigare nämnts utgör byggnadsentreprenader och andra anläggningsarbeten samt olika arbeten på mark skattepliktiga tjänsteprestationer. Som ett komplement härtill får ses att skatteplikt föreligger även för byggnader som utgör lagertillgång i byggnadsrörelse (9 §). Byggnadsföretagens avsaluproduktion av byggnader har härigenom i mervärdeskattehänseende jämförts med företagets entreprenadverksamhet. Detta innebär att företagets totala byggnads- och anläggningsverksamhet normalt är skattepliktig i omsättningshänseende, vilket i sin tur medför en i princip generell avdragsrätt för ingående skatt. För såväl byggnader som bygg-

nadsentreprenader utgår reducerad skatt enligt den tidigare omnämnda s. k. 60 %-regeln, medan den s. k. 20 %-regeln gäller för gatuarbeten och vissa andra jämförliga arbeten samt för arkitekttjänster.

Den generella skatteplikten och avdragsrätten för byggnadsföretag gäller dock inte helt. Detta sammanhänger med att omsättning av mark är skattefri (anvisningarna till 9 §). Detta gäller all omsättning av mark, således även mark som utgör lagertillgång i byggnadsrörelse. Om därför byggnadsföretagare säljer byggnad jämte mark utgår ingen skatt på marken. I sådant fall gäller enligt anvisningarna till 14 § att skatt skall utgå på 60 % av det totala priset inklusive skatt minskat med markens saluvärde vid försäljningstillfället.

I nu nämnda fall får byggnadsföretagen viss icke skattepliktig omsättning och då följer av de allmänna reglerna om avdragsrätt, att ingående skatt som är att hänföra till skattefri omsättning av mark inte är avdragsgill. Sådan ingående skatt kan förorsakas av att skattepliktigt markarbete utförs på byggnadsföretaget tillhörig mark. Ingår sådant markarbete i ett entreprenaduppdrag föreligger avdragsrätt, eftersom arbetet i sådant fall utgör en del av den skattepliktiga entreprenaden.

Det förhållandet att avdragsrätt inte föreligger för ingående skatt på arbeten som utförs på mark som tillhör byggnadsföretagare har tagits upp i skrivelse från *Svenska byggnadsentreprenörföreningen*. Föreningen finner det visserligen riktigt i princip, att avdragsrätten är begränsad till verksamhet som omfattas av beskattningen. För byggnadsföretagen är det emellertid förenat med betydande redovisningsmässiga svårigheter att beakta den inskränkning i avdragsrätten som gäller för arbeten på egen mark. Redovisningen av exempelvis inkommande fakturor kan inte ske rutinemässigt, när uppdelning måste göras på vad som är att hänföra till arbeten på egen mark och andra arbeten. Praktiska olägenheter av sådant slag bör enligt föreningen undanröjas. I detta syfte föreslår föreningen att avdragsrätt medges även för ingående skatt på tjänster som avser egen mark mot att häremot svarande belopp återförs till beskattning när omsättning sedan sker av skattepliktig byggnad jämte mark. Detta skulle då ske genom en uppräknig av byggnadsvärde med värdet av de gjorda markarbetena. Föreningen understryker att man på detta sätt inte enbart når praktiska fördelar utan också att avsaluproduktionen och entreprenadarbetena får en likformig beskattning. Härför krävs dock också att beskattningsvärdet för skattepliktig byggnad kan bestämmas med fullt beaktande av både 60 %-regeln och 20 %-regeln på samma sätt som i fråga om byggnadsentreprenader.

Föreningens framställning har efter remiss i princip tillstyrkts av *riksskattenämnden*, som dock förordat en annan teknisk lösning. Denna går ut på att man i beskattningen inför ett nytt begrepp, benämnt byggprodukt, som skulle täcka skatteplikten inte endast för byggnader i gällande omfattning utan även av byggnadsföretagare tillskapade mervärden på mark.

Departementschefen. Entreprenörföreningens framställning går ut på ändringar av gällande bestämmelser i syfte att uppnå praktiska förenklingar i tillämpningshänseende och samtidigt nå större likhet i beskattningen av byggnader och byggnadsentreprenader. Föreningens krav är berättigade och de bör därför enligt min mening tillgodoses. Detta kan också ske genom att en i princip generell avdragsrätt tillförsäkras byggnadsföretagen och beskattningen på omsättningssidan utvidgas till att omfatta även värde som byggnadsföretag genom markarbeten tillför egen mark som utgör lagertillgång i byggnadsrörelsen. Även om denna lösning kan sägas innebära ett avsteg från de allmänna principerna för mervärdeskattens utformning uppnås den fördelen, att man inte behöver ändra reglerna om skatteplikt för byggnad och skattefrihet för mark. Bestämmelserna härom behöver kompletteras endast med ett tillägg, att värde som tillförts mark som utgör lagertillgång i byggnadsrörelsen av byggnadsföretagaren själv eller av annan byggnadsföretagare som tidigare ägt marken skall beskattas som skattepliktig tjänsteprestation på mark, när skattskyldighet för omsättning inträder enligt de allmänna reglerna, dvs. vid försäljning, uttag eller byte som avser marken i fråga. Den utgående skatten på det värde, som genom de utförda arbetena tillförs marken, bör i princip bestämmas på samma sätt som gäller i fråga om omsättning av tjänster på annans mark.

Jag anser det också motiverat att beskattningsvärdet för skattepliktig byggnad vid försäljning utformas på sådant sätt att hänsyn kan tas även till sådana i byggnadsvärdet ingående tjänster som i andra sammanhang beskattas enligt den s. k. 20 %-regeln.

Vad jag i enlighet härmed förordat föranleder ändringar av anvisningarna till 9 och 14 §§.

Beskattningsvärde m. m.

I det föregående har jag i olika sammanhang kommit in på de bestämmelser som gäller i fråga om beskattningsvärdets bestämning. Under hänvisning härtill nöjer jag mig med en kortfattad, kompletterande redogörelse för de nu aktuella bestämmelserna i 14—16 §§ MF jämte anvisningar.

Beskattningsvärdet utgör vid kontantaffärer det vederlag inklusive skatt som kunden betalar och vid kreditaffärer det pris inklusive skatt som överenskommits vid avtalets ingående enligt då utfärdad faktura eller handling. Vid skattepliktigt uttag utgörs beskattningsvärdet av objektets saluvärde inklusive skatt. Vid bestämningen av beskattningsvärdet får hänsyn tas till rabatter som direkt avgår från likviden. Vidare får justering i efterhand göras för kundförluster som uppkommer för leverans, för vilken mervärdeskatt redovisats tidigare. Motsvarande gäller i fråga om bonus, årsomsättningsrabatt eller annan liknande rabatt som lämnas i efterhand. Däremot får efterjustering inte göras för s. k. villkorliga rabatter, t. ex. för

kassarabatt som utgår vid betalning inom viss tid. Vissa ändringar av bestämmelserna om justering i efterhand i fråga om kundförluster och rabatter av annat slag än villkorliga rabatter har föreslagits i prop. 1970: 70 som en följd av där föreslagen höjning av mervärdeskatten.

Utgår gemensamt vederlag för såväl skattepliktig som inte skattepliktig omsättning får beskattningsvärdet bestämmas genom uppdelning av vederlaget efter skälig grund. Som komplettering härtill gäller tidigare behandlade bestämmelser rörande beskattningen vid försäljning av skattepliktig byggnad jämte mark.

För beskattningen i sistnämnda fall har hänsyn också tagits till att 60 %-regeln gäller för såväl byggnadsentreprenader som skattepliktiga byggnader. Närmast som ett komplement till nämnda regel gäller dessutom enligt anvisningarna till 14 §, att försäljning av vara i förening med dennas inmontering i fastighet anses i sin helhet som varuförsäljning, om vederlaget till minst 80 % utgör ersättning för varan. I sådant fall utgörs beskattningsvärdet av hela vederlaget utan reducering, medan 60 %-regeln gäller, om ersättningen för varan är mindre än 80 % av totala vederlaget.

I 15 § jämte anvisningar anges vissa redovisningsmässiga bestämmelser med anknytning till begreppet skattepliktig omsättning, bl. a. tidigare omnämnda regler för justering i efterhand av kundförluster och vissa rabatter. Bestämmelserna i 16 § reglerar skyldigheten att utfärda faktura eller därmed jämförlig handling över skattepliktiga transaktioner. Dokumentationskyldigheten har sin särskilda betydelse i mervärdeskattesystemet med hänsyn till att yrkade avdrag för ingående skatt skall kunna styrkas med verifikation. Bestämmelserna är utformade som en i princip obligatorisk faktureringskyldighet, varvid undantag gjorts för omsättning inom detaljhandeln. Med faktura likställs avräkningsnota som upprättas av köpare i stället för säljare. Verifikation avseende skattepliktig transaktion skall innehålla uppgifter om vederlaget, skattens belopp, kundens namn och adress eller annan godtagbar identifiering av kunden, transaktionens art och platsen för varas mottagande. Utgörs verifikation av frimärke eller liknande kvitto behöver skattens belopp inte anges.

Inför riksdagsbehandlingen av prop. 1970: 7 med förslag till höjd mervärdeskatt på vissa varor ingav *Sveriges järnhandlareförbund* en skrivelse till bevillningsutskottet, vari vissa kritiska synpunkter framfördes beträffande reglerna om beskattningen av varuleveranser i förening med varans inmontering i fastighet. I skrivelsen framhåller förbundet, att järnhandlare och andra som säljer hushållsapparater, kylskåp, spisar o. d. utan att åta sig varans inmontering i fastighet missgynnas av den s. k. 80—20 %-regeln i konkurrensen med elinstallatörer och att dessa nackdelar för järnhandelns del kommer att öka vid höjning av mervärdeskatten. De av förbundet framförda synpunkterna bidrog till att riksdagen i enlighet med vad bevillningsutskottet förordat i sitt betänkande över prop. 1970: 7 ej

biträdde förslaget om att den höjda mervärdeskatten även skulle gälla för vissa hushållskapitalvaror (BeU 1970: 1, rskr 51). I nämnda av riksdagen godkända betänkande uttalade utskottet dessutom, att den av järnhandeln aktualiserade frågan borde bedömas i ett större sammanhang. Utskottet förutsatte att frågan skulle kunna tas upp till prövning vid den aktuella översynen. Förbundet har dragit upp samma fråga i skrivelse till finansdepartementet och hemställt om åtgärder i syfte att undanröja de föreliggande konkurrensmässiga olägenheterna.

Departementschefen. De speciella reduceringsreglerna infördes i bestämmelserna om mervärdeskatt för att som jag tidigare framhållit övergången till det nya systemet inte skulle medföra en skärpt konsumtionsbeskattning på de områden som reglerna omfattar. Reduceringsreglerna bidrar dessutom till att skapa större konkurrensneutralitet i beskattningen. Av praktiska skäl har det varit nödvändigt att stanna vid endast två reduceringstal och därmed blir resultatet en mera schablonmässig skattesänkning som i enskilda fall kan avvika från den kostnadsstruktur som både 60 %- och 20 %-regeln kan sägas bygga på. Enligt vad jag anfört både i prop. 1970: 70 och i det föregående har jag dock inte funnit att den föreslagna höjningen av mervärdeskatten till 15 % motiverar någon ändring av reduceringstalen eller reduceringsreglernas tillämpningsområden.

Den s. k. 80—20 %-regeln, som gäller i fråga om varuförsäljning i förening med varans inmontering i fastighet kan också ses som en schablonmässigt avvägd regel. Vid sidan av dess praktiska betydelse har den ett berättigande även i materiellt hänseende. Likväl har det från järnhandels sida framhållits, att säljare av hushållskapitalvaror som inte åtar sig inmonteringen av vara i fastighet missgynnas av regeln i konkurrensen med elinstallatörer och att dessa nackdelar blir ännu svårare vid en höjd mervärdeskatt.

Bakgrunden till regeln är, att transaktion som framstår som varuförsäljning skall beskattas som sådan utan reducering, även om en mindre del av varuvärdet utgör ersättning för ett i och för sig reduceringsberättigat inmonteringsarbete på fastighet. Motivet för 80—20 %-regeln är således ett annat än vad som föranlett de särskilda reduceringsreglerna. Vad man vänder sig mot är, att så snart ersättningen för inmonteringen överstiger 20 % av vederlaget faller transaktionen under 60 %-regeln och blir därmed jämställd med ett entreprenadarbete. Ett inmonteringsarbete som överstiger 20 % av totala vederlaget ger automatiskt en reducering av skatten med 40 % även för den levererade varan. Jag inser att detta kan få de av järnhandlareförbundet påtalade olägenheterna och det finns därför enligt min mening anledning att söka finna en bättre lösning.

En rimlig lösning kan enligt min mening uppnås genom att ta fasta på vad slags transaktioner 80—20 %-regeln tar sikte på. Den är avsedd att gälla

för transaktioner som har karaktär av varuförsäljning men där det även ingår en skattepliktig tjänsteprestation. En från konkurrenssynpunkt riktig beskattning borde därför vara att beskatta varuvärdet som en varuförsäljning och inmonteringen som tillhandahållande av en reduceringsberättigad tjänst på fastighet. Om en sådan regel dessutom begränsas till att gälla transaktioner som avser försäljning av enstaka eller ett fåtal varor av visst slag i förening med varornas inmontering i fastighet bör det vara möjligt för den centrala beskattningsmyndigheten att avgränsa regelns tillämpningsområde mot vad som är att anse som entreprenader och för vilka regeln saknar intresse. Jag förordar att 80—20 %-regeln ersätts med bestämmelser av nu angiven innebörd.

Ytterligare en fråga bör behandlas i detta sammanhang. Den avser det fall, då inventarier eller andra lösa anläggningstillgångar säljs av skattskyldig med verksamhet som är skattepliktig endast till viss del. För anskaffningar till sådan verksamhet gäller, att avdragsrätt för ingående skatt är begränsad till vad som är att hänföra till den skattepliktiga delen av verksamheten. En uppdelning av den ingående skatten skall därvid göras enligt skälig grund. Frågan om beskattningen vid försäljning av sådan anläggningstillgång har behandlats av riksskattenämnden. Enligt av nämnden meddelad anvisning bör då som beskattningsvärde gälla endast så stor del av vederlaget som svarar mot tidigare åtnjuten avdragsrätt. Återstående del av vederlaget skall alltså anses som vederlag för icke yrkesmässig försäljning på grund av att avdragsrätt inte förelegat vid anskaffningstillfället i denna del. Även om jag har förståelse för nämndens betraktelsesätt anser jag både materiella och praktiska skäl tala för att skattskyldigs försäljningar av inventarier och liknande tillgångar alltid bör beskattas till fulla värdet, oberoende av om fullt eller endast partiellt avdrag för ingående skatt åtnjutits vid anskaffningen. Jag förordar att bestämmelserna härom tas in i anvisningarna till 14 §.

Av kontrolltekniska skäl anser jag dessutom att det i författningen bör anges att faktura eller därmed jämförlig handling, således även av köpare upprättad kundnota, skall innehålla uppgifter om säljarens namn och adress utöver redan föreskrivna uppgifter beträffande köparens identifikation, vederlaget, skattens belopp, transaktionens art m. m. Jag har erfarit att behov av en sådan komplettering är påkallad och ett tillägg av angiven innebörd bör därför göras i anvisningarna till 16 §.

Övriga frågor

Som tidigare nämnts sker restitution, när ingående skatt enligt deklaration överstiger den utgående skatten. Skillnadsbeloppet återbetalas av länsstyrelsen och detta skall ske skyndsamt. Enligt bestämmelserna om återbetalning av skatt enligt 49 § gäller dock den begränsningen, att belopp under 1 000 kr. återbetalas endast, när beloppet inte kan dras av i senare deklara-

tion eller kvittas mot skatt som skall betalas enligt särskild mervärdeskatte-redovisning för annan av den skattskyldige bedriven verksamhet.

Riksdagen har tidigare avvisat motionsyrkanden om sänkning av gränseloppet för restitution till 500 kr. (BeU 1969: 25). Samma yrkande har åter framförts i motion II: 918 till årets riksdag.

Departementschefen. Bestämmelserna om restitution av överskjutande ingående skatt innebär, att belopp skattskyldig till godo under 1 000 kr. i princip ej återbetalas utan får tas upp som avdragspost i följande deklaration. Endast om skattskyldig upphör med sin skattepliktiga verksamhet sker restitution av lägre belopp än 1 000 kr. Dessa bestämmelser kan medföra, att det kan dröja lång tid innan förutsättning för restitution föreligger. Jag kan förstå att man av detta skäl önskar en uppmjukning av bestämmelserna. Detta bör emellertid enligt min mening inte ske genom en generell sänkning av gränseloppet. I stället förordar jag att länsstyrelsen ges möjlighet att återbetala belopp under 1 000 kr. även i andra fall än det tidigare angivna, när särskilda skäl föreligger. En vägledande norm för sådana återbetalningar bör vara, att skattskyldig inte skall behöva ha en fordran på staten under längre tid än ett år. En sådan norm skulle innebära bl. a., att skattskyldiga som redovisar mervärdeskatt endast en gång om året skulle få restitution av överskjutande ingående skatt omedelbart oberoende av beloppets storlek. Vad jag nu förordat kräver tillägg i 49 §. En annan mer redaktionell ändring av denna paragraf är också påkallad.

De av mig i enlighet med det anförda förordade ändringarna i fråga om mervärdeskatten har inget direkt samband med den i prop. 1970: 70 föreslagna höjningen av skatten den 1 januari 1971. Det finns därför ingen anledning att vänta till denna tidpunkt med genomförandet av vad jag här förordat. Tvärtom kan det vara av värde att ändringarna genomförs utan dröjsmål. Under förutsättning att frågorna hinner behandlas av vårriksdagen anser jag därför, att de nya bestämmelserna bör gälla fr. o. m. den 1 juli 1970.

Vissa frågor på tullområdet

Som jag tidigare nämnt vill jag även ta upp till behandling vissa frågor på tullområdet. De gäller sammankopplingen mellan tullfrihet och skattefrihet vid import i vissa fall, vissa ändringar i förordningen (1929: 307) angående tullrestitution och ändring av bestämmelserna i vägtrafikförordningen (1951: 648) om utfärdandet av interimslicenser för motorfordon.

Enligt 1 § förordningen (1960: 396) om frihet från införselavgift i vissa fall skall för vara som införs under sådana omständigheter att tullfrihet åt-

njuts enligt 4 §, 6 § 1 mom. eller 8—12 § tulltaxeringsförordningen (1960: 391) inte heller utgå skatt eller annan avgift som på grund av införseln eljest skulle ha erlagts till tullverket. De skatter det här är fråga om är mervärdeskatten och de olika punktskatterna. Däremot gäller bestämmelsen inte de särskilda avgifterna på jordbrukets och fiskets områden.

De nämnda tullfrihetsbestämmelserna avser ett antal helt skilda fall av tullfrihet. Sålunda kan enligt 8 § förordningen särskild tullfrihet åtnjutas i ett 20-tal olika fall. Bl. a. medges tullfrihet för främmande beskickningar och konsulat, internationella organisationer samt inresande yrkesutövere. Detsamma gäller tullfrihet för materiel för undervisnings-, vetenskapliga eller kulturella ändamål, välfärdsmateriel för sjömän och handgjorda textilvaror. I 10 och 11 §§ behandlas temporär tullfrihet för varor och transportmedel och i 9 § tullfrihet vid egentlig gränstrafik.

I 4 §, 6 § 1 mom. och 12 § finns bestämmelser om tullfrihet för emballage, för svensk eller i Sverige förtullad vara som återinförs samt för vara som förstörts. I flertalet fall har Kungl. Maj:t getts bemyndigande att bestämma de närmare villkoren för tullfriheten. Dessa bestämmelser finns i tulltaxeringskungörelsen (1960: 392).

Frågan om sammankopplingen av frihet från skatt vid import med tullfriheten har på senare tid aktualiserats i olika sammanhang. Den har också närmare utretts inom finansdepartementet i en särskild promemoria (Stencil Fi 1969: 6) som jag återkommer till i det följande.

Bevillningsutskottet tog upp frågan i sitt betänkande 1969: 47. Enligt utskottets mening var det inte helt tillfredsställande att tullfrihet enligt tulltaxeringsförordningen automatiskt skulle leda till frihet från alla andra skatter och avgifter. Detta kunde medföra en inte önskvärd diskriminering av det inhemska näringslivet. Sådana effekter kunde enligt utskottet främst hänföras till mervärdeskatten på grund av denna skatteforms generella karaktär. De skulle bli än mer märkbara om en höjning av skatten blev aktuell. Utskottet ansåg sig dock kunna avvakta resultatet av de pågående övervägandena i anslutning till nyssnämnda departementsutredning.

I *departementspromemorian* föreslås, att sambandet mellan tullfriheten och skattefriheten upplöses och att det i varje särskilt fall får ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma om varor som får införas tullfritt även får åtnjuta skattefrihet. Efter en genomgång av de olika bestämmelserna konstateras det i promemorian att det endast i två fall finns skäl att begränsa skattefriheten. Det är här fråga om vissa varor som avses i 8 § punkten 17 tulltaxeringsförordningen, nämligen dels maskiner, apparater och instrument hänförliga till 84, 85 eller 90 kap. tulltaxan (1968: 25) som inkommer till undervisningsanstalt eller vetenskaplig institution eller för sådan anstalts eller institutions räkning, dels i 8 § punkten 23 förordningen avsedda handgjorda bomullsvävnader från utvecklingsländerna för vilka tullfrihet överenskommit under förhandlingar i GATT. Förslaget innebär inte någon

ändring av den slutliga beskattningen av sistnämnda slag av varor vid sedvanlig kommersiell import.

Över departementspromemorian har utlåtanden avgetts av generaltullstyrelsen, kontrollstyrelsen, riksskattenämnden, statens jordbruksnämnd och kommerskollegiet. Kommerskollegiet har i sin tur hört utrustningsnämnden för universitet och högskolor, Sveriges Grossistförbund, Sveriges Industriförbund, Sveriges Allmänna exportförening samt handelskamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö. Några erinringar mot förslaget har inte framkommit.

I skrivelse den 26 februari 1969 har också *LKB-Produkter AB* tagit upp frågan om skatten vid import av instrument till vetenskapliga institutioner. Bolaget har i skrivelsen pekat på den snedvridning i konkurrenshänseende som nuvarande bestämmelser ger anledning till och föreslagit att även svensktillverkade instrument befrias från mervärdeskatt.

Över bolagets framställning har utlåtanden avgetts av generaltullstyrelsen, riksskattenämnden, kommerskollegiet och utrustningsnämnden för universitet och högskolor. Ingen av remissinstanserna har tillstyrkt bolagets hemställan om skattebefrielse för de inom landet tillverkade instrumenten. Fler-talet av instanserna har i stället förordat det i departementspromemorian framlagda förslaget om att åstadkomma överensstämmelse mellan beskattningen vid import och den inhemska beskattningen genom ändring av importbeskattningen.

När det gäller ändringarna i tullrestitutionsförordningen har *generaltullstyrelsen* i skrivelse den 20 november 1969 föreslagit, att den i 9 § förordningen intagna räntesatsen höjs. För att smidigt anpassa räntesatsen till det vid varje tidpunkt rådande ränteläget föreslår styrelsen, att Kungl. Maj:t erhåller bemyndigande att bestämma räntans höjd. Kravet på ränta skall utgöra en spärr mot otillbörligt utnyttjande av möjligheterna till betalningsanstånd enligt förordningen.

Över generaltullstyrelsens förslag har utlåtande avgetts av kommerskollegiet, som i sin tur hört Sveriges Industriförbund samt handelskamrarna i Stockholm, Malmö och Göteborg. Förslaget har i sak lämnats utan erinran vid remissbehandlingen.

Vidare har *Alfa-Laval AB* i en till finansdepartementet den 23 september 1969 inkommen skrivelse hemställt, att det alltid skall kunna medges allmän industrirestitution för reservdelar till tidigare levererade maskiner. Bolaget framhåller att det enligt gällande bestämmelser i restitutionsförordningen kan medges allmän industrirestitution endast för delar som importerats och bearbetas och därefter exporteras. För andra importerade delar som inte bearbetas här i landet medges vid export i stället handelsrestitution. Då det för allmän industrirestitution och handelsrestitution i vissa fall gäller olika regler, medför bestämmelserna olägenheter för företaget, påpekas det.

Över framställningen har utlåtanden avgetts av generaltullstyrelsen och kommerskollegiet. Kollegiet har hört Sveriges Industriförbund samt handelskamrarna i Stockholm, Malmö och Göteborg. Ändringsförslaget har tillstyrkts vid remissbehandlingen.

Kommerskollegiet framhåller för sin del att den föreslagna författningsändringen skulle medföra förenklad administration för såväl maskintillverkare som tullverket samt besparingar för tillverkaren genom att maskindelarna inte längre bokföringsmässigt eller lagermässigt måste hållas åtskilda.

Ändringen kunde emellertid, framhåller kollegiet, också leda till att reservdelar som återutförs till produktions- eller inköpslandet eller till producentens eller den ursprunglige säljarens ombud i annat land blir restitutionsberättigade. Restitutionsrätten bör enligt kollegiet därför förknippas med villkoret, att utförseln ej får ske till producenten eller den ursprunglige säljaren eller till producentens eller den ursprunglige säljarens ombud. Utförsel till leverantören av den anledningen att varan inte funnit avsättning inom landet skulle sålunda inte bli restitutionsberättigad.

Generaltullstyrelsen föreslår för sin del att även tillbehör till exportvaror behandlas på samma sätt som reservdelar.

När det gäller ändringen i vägtrafikförordningen har generaltullstyrelsen i skrivelse den 20 december 1968 föreslagit, att de regler som nu gäller enligt 14 § vägtrafikförordningen om utfärdande av besiktningsinstrument skall gälla även för utfärdande av interimslicens. Detta skulle innebära, att interimslicens skulle få utfärdas endast om det finns utredning som visar att fordonet antingen tillverkats här i riket och därefter ej utförts ur riket eller efter vederbörlig införsel förtullats för att brukas här stadigvarande. En bil som införts som flyttsak eller med temporär tullfrihet skulle sålunda ej kunna registreras här med mindre bevis om slutlig förtullning företes.

Generaltullstyrelsen framhåller att möjligheten att få interimslicens ofta utnyttjats i syfte att uppskjuta registreringen och därmed även förtullningen av bilar som förts in från utlandet. Vid överlåtelse av en interimregistrerad bil kan en köpare i god tro bli tvungen att själv anmäla den till förtullning och betala in tull och skatter för att få använda den. Detta har enligt styrelsen ofta varit fallet när det gällt hit införda bilar som stulits i utlandet.

Över generaltullstyrelsens förslag har utlåtanden avgetts av kontrollstyrelsen, rikspolisstyrelsen, statens trafiksäkerhetsverk, kommerskollegiet samt länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs län. Styrelsens förslag har inte väckt erinran vid remissbehandlingen.

Departementschefen. Förslaget om hävande av sammankopplingen av tullfrihet och frihet från skatt vid import när tullfrihet medges enligt tulltaxeringsförordningen har sin huvudsakliga grund i den breddning av den generella indirekta beskattningen som skett under senare år. Det normala bör

självfallet vara, att mervärdeskatt i princip tas ut även vid import så att neutraliteten i beskattningen mellan importerade och inom landet tillverkade varor uppnås. Skall skattefrihet medges bör ställning tas till det i varje särskilt fall. Jag förordar att förordningen om frihet från införselavgift i vissa fall ändras så att sammankopplingen upplöses. Tekniskt sett bör det ske på det sätt som föreslagits i departementspromemorian. Den omprövning av gällande skattefrihet som gjorts har gett anledning till begränsning av skattefriheten endast för materiel som kommer in till undervisningsanstalter eller vetenskapliga institutioner samt för vissa handvävda bomullsvävnader. Dessa ändringar har tillstyrkts vid remissbehandlingen. Ändringarna bör genomföras. Jag ämnar senare föreslå, att Kungl. Maj:t utfärdar föreskrifter härom.

Övriga författningsändringar har över lag tillstyrkts vid remissbehandlingen. Även jag förordar att de genomförs. Detta föranleder ändringar i 2 och 9 §§ tullrestitutionsförordningen samt 12 § vägtrafikförordningen.

De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 1970 utom när det gäller ändringen i vägtrafikförordningen som föreslås få träda i kraft dagen efter den, då författningen kommit ut från trycket i Svensk författningssamling.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t
dels föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *förordning om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt,*
- 2) *förordning om ändring i förordningen (1960: 396) om frihet från införselavgift i vissa fall,*
- 3) *förordning om ändring i förordningen (1929: 307) angående tullrestitution,*

dels inhämtar riksdagens yttrande över ett inom finansdepartementet, i samråd med chefen för kommunikationsdepartementet, upprättat förslag till

- 4) *kungörelse om ändring i vägtrafikförordningen (1951: 648).*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten